

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

ORIGINALAS
NEBŪS SIUNČIAMAS

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

LR Seimo narei Gintarei Skaistei

2019-07-23 Nr. (56-1)-D8-2618

LR Vyriausybės kanceliarijai

Į 2019-07-09 Nr. S-2376

Kopija

Vidaus reikalų ministerijai

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Žemės ūkio ministerijai

DĖL REZOLIUCIJOJE IŠDĖSTYTŲ PASIŪLYMŲ

Gavome Vyriausybės kanclerio 2019 m. liepos 9 d. raštą Nr. S-2376, kuriuo Ministro Pirmininko pavedimu prašoma kartu su kitomis institucijomis išnagrinėti Seimo narės Gintarės Skaistės 2019 m. liepos 8 d. rašte (toliau – raštas) ir persiunčiamoje 2019 m. liepos 3 d. Seime vykusios diskusijos „Kaip priimant sprendimus išgirsti bendruomenių balsą?“ metu priimtoje rezoliucijoje (toliau – rezoliucija) pateiktus argumentus ir siūlymus.

Rašte nurodote, kad Seime vykusios diskusijos metu akcentuota bendruomenių neįtraukimo į sprendimų priėmimą problema, nuoširdaus noro kalbėtis, įsiklausyti ir tinkamai informuoti bendruomenės trūkumas. Diskutuota, kad bendruomenės dažnai jaučiasi neišgirstos ir neįtrauktos į planavimo procesus bei projektų rengimą.

Rezoliucijoje Vyriausybei siūloma vykdyti nuolatinę Orhuso konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje stebėseną, pateikti ataskaitas plačiai visuomenės diskusijai; parengti Orhuso konvencijos įgyvendinimo įstatymo projektą; sustiprinti statytojų ir savivaldybių administracijų atsakomybę už gyventojų tinkamą informavimą ir informacijos apie viešus svarstymus ir pristatymus pateikimą; rengiant įstatymų projektus ir kitus teisės aktus užtikrinti didesnę bendruomenių įtraukimą į sprendimų priėmimą jų artimos aplinkos klausimais, efektyvesnę visuomenės informavimą ir įsiklausymą į visuomenės bei bendruomenės nuomonę, aktyvesnę visuomenei svarbių klausimų derinimą su vietos bendruomene; stiprinti skėtinių bendruomeninių organizacijų kompetencijas.

Reaguodami į rašte ir rezoliucijoje išdėstytus pasiūlymus ir keliamas problemas, informuojame, kad siekiant suformuoti bendrą konsultavimosi su visuomene praktiką viešajame sektoriuje parengtas viešųjų konsultacijų metodikos projektas ir praktinio taikymo gairės, kuriuose apibrėžti pagrindiniai viešųjų konsultacijų rengimo principai pagal vieningą standartą <https://epilietis.lrv.lt/lt/dalyvauk-priimant-ir-keiciant-sprendimus/organizuok/viesuju-konsultaciju-metodika-ir-jos-taikymo-gaires>.

Parengtoje metodikoje aiškiai apibrėžiami atviro valdymo ir konsultacijų principai, nustatomi konsultacijas vykdančys subjektai ir jų tarpusavio ryšys, nubrėžiamas viešųjų konsultacijų organizavimo ir vykdymo proceso standartas. Tuo tarpu gairėse pateikiamos praktinės rekomendacijos įstaigoms, kaip tinkamai planuoti, organizuoti ir vykdyti konsultacijas; kaip išanalizuoti, vertinti ir viešinti jų rezultatus.

Lietuva 2002 m. ratifikavo Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (toliau – Orhuso konvencija, konvencija), kuri yra svarbus instrumentas visuomenei aktyviai veikti, kai priimami su aplinka susiję sprendimai. Orhuso konvencijos (kaip ir kitų tarptautinių teisės aktų) nuostatos taikomos tiesiogiai tais atvejais, kai Konvencija nustato

kitokias normas, nei Lietuvos teisės aktai. Dėl siūlymo parengti konvencijos įgyvendinimo įstatymo projektą paaiškiname, kad konvencija – horizontalaus taikymo teisės aktas, apimantis didelę dalį valstybės reguliuojamų sričių, todėl įgyvendinimo nuostatas numatyti viename teisės akte netikslinga. Konvencijos nuostatos įgyvendinamos bendrųjų, sektorialių įstatymo lygmens ir lydimųjų teisės aktų nuostatomis. Pagrindiniai teisės aktai, įgyvendinantys visus tris Orhuso konvencijos ramsčius (I – Visuomenės teisė gauti informaciją apie aplinką; II – Visuomenės teisė dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su aplinka; III – Visuomenės teisė kreiptis į teismus aplinkos klausimais), nurodomi ir nacionalinėje Orhuso konvencijos įgyvendinimo ataskaitoje, kurios atnaujinimą 2017–2019 metų laikotarpiui rengia Aplinkos ministerija <http://am.lrv.lt/lt/teisine-informacija/viesosios-konsultacijos>.

Dėl bendruomenių įtraukimo į planavimo procesus bei projektų rengimą paaiškiname, kad Teritorijų planavimo įstatymo 31 straipsnyje įtvirtinta, kad teritorijų planavimas yra viešas, išskyrus atvejus, kai valstybės sienos, krašto apsaugos ir strateginės reikšmės objektai yra susiję su įslaptinta informacija pagal Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nuostatas. Teritorijų planavimo viešinimą užtikrina planavimo organizatorius. Teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų bendroji ir supaprastinta tvarka, atsižvelgiant į teritorijų planavimo dokumentų rūšį ir lygmenį, nustatoma Vyriausybės tvirtinamuose Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatuose. Suinteresuotos visuomenės atstovai ir kiti fiziniai ir juridiniai asmenys gali aktyviai dalyvauti teritorijų planavimo viešinimo procedūrose. Sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento rengimo ir planavimo tikslų projektas, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki jo priėmimo dienos, turi būti paskelbiamas savivaldybės interneto svetainėje ir kitos sprendimą rengti atitinkamą teritorijų planavimo dokumentą ketinančios priimti valstybės institucijos interneto svetainėje bei seniūnijos, kuriai rengiamas teritorijų planavimo dokumentas, skelbimų lentoje, informuojant, iki kada ir koku adresu galima susipažinti su sprendimo ir planavimo tikslų dokumentais, siūsti pasiūlymus dėl planavimo tikslų.

Siekiant užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą ir apsaugą planuojant teritorijas ir projektuojant statinius, įstatymų leidėjas Statybos įstatymo 37 straipsnyje numatė, kad „Savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių projektavimą, apie numatomą statinių projektavimą, kai Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama.“

Visuomenei svarbių statinių sąrašas pateiktas statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (toliau – reglamentas) 4 priede. Visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių projektinius pasiūlymus tvarka įtvirtinta reglamento VIII skyriuje. Reglamento 4 punkte nurodyta, kad jo nuostatos privalomos visiems statybos dalyviams, viešojo administravimo subjektams (tarp jų ir savivaldybių administracijoms), inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkams (ar naudotojams), taip pat kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Statybos įstatymas.

Pažymime, kad parengtas ir pateiktas derinimui su suinteresuotomis institucijomis projektų paketas: Nr. 19-8525 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 3, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 47, 49 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XII-407 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XII-459 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“, Nr. 19-8526 „Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 3, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 47, 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas“. Vienas iš pakeitimo tikslų – viešinimo procedūros stiprinimas, siekiant užtikrinti skaidresnį teritorijų planavimo procesą, numatant didesnes visuomenės įtraukimo į jį galimybes, tinkamą visuomenės informavimą ir jos dalyvavimą priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo.

Dėl statytojų ir savivaldybių administracijų atsakomybės už gyventojų tinkamą informavimą ir informacijos apie viešus svarstymus ir pristatymus pateikimą paaiškiname, kad teritorijų planavimo ir

statybos valstybinė priežiūra vykdoma Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka. Pagal šio įstatymo nuostatas teritorijų planavimo procedūrų (taip pat ir viešinimo, konsultavimosi, visuomenės pastabų ir pasiūlymų vertinimo) metu nustatytų pažeidimų pašalinimas sprendžiamas teikiant privalomuosius nurodymus atsakingiems asmenims ar institucijoms (įstatymo 4 straipsnio 4 ir 5 dalys), t. y. įstatymų leidėjo tikslas – atsakomybės klausimą spręsti įpareigojant atsakingą asmenį ar instituciją pažeidžiant teisės aktus atliktą procedūrą kartoti, kad ji atitiktų teisės aktų reikalavimus arba pašalinti kitus nustatytus teritorijų planavimo proceso metu nustatytus pažeidimus. Jeigu privalomasis nurodymas neįvykdomas, jį pateikusi institucija per 2 mėnesius nuo privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos kreipiasi į teismą dėl neteisėtai priimto administracinio sprendimo panaikinimo ar dėl įpareigojimo vykdyti privalomąjį nurodymą.

Seimas 2018 m. lapkričio 15 d. priėmė Statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymą, kuriame numatytas statinio projekto viešinimas po statybą leidžiančio dokumento išdavimo, taip sudarant sąlygas visuomenei gauti informaciją ne tik iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo, bet ir po jo. Manome, kad turi būti stiprinama visuomenės informavimo statybos procese priežiūra, todėl Aplinkos ministerija parengė ir 2019 m. balandžio 26 d. pateikė svarstymui Statybos įstatymo Nr. I-1240 2, 3, 6, 12, 14, 16, 17, 18, 24, 25, 27, 28, 34, 37, 39, 41, 44, 46, 51, 55, 56, 67 straipsnių, 1 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹ straipsniu įstatymo projektą ir Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 8, 13, 16, 17, 25, 26¹ straipsnių pakeitimo ir papildymo 11¹, 11², 25¹, 25² straipsniais įstatymo projektą, kuriuose numatoma apriboti galimybę gauti statybą leidžiantį dokumentą, kai yra apskųstos viešinimo procedūros ir numatyti, kad Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija vykdo viešinimo procedūrų priežiūrą.

Skatiname ir palaikome visas papildomas savivaldybių ir privačių asmenų pastangas įgyvendinant suinteresuotos visuomenės dalyvavimą priimant sprendimus teritorijų planavimo, projektavimo ir kitais miestų vystymo klausimais. Siekiant sustiprinti poziciją šiais klausimais, Aplinkos ministerijoje rengiamos rekomendacinės gairės dėl visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus teritorijų planavimo, viešųjų erdvių tvarkymo ir statybos srityse. Tikimės, kad rekomendacijos padės ir prisidės prie skaidresnio, realaus ir vertę kuriančio visuomenės dalyvavimo proceso, paskatins savivaldybes prisiimti atsakomybę dėl bendradarbiavimo su bendruomenėmis atitinkamais klausimais.

Dėl didesnio bendruomenių įtraukimo į sprendimų priėmimą taip pat informuojame, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija šiuo metu rengia Nevyriausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2020–2022 metų veiksmų plano projektą, kuriame planuojama numatyti priemones stiprinti bendruomeninių organizacijų kompetencijas ir bendruomeninę veiklą savivaldybėse.

Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. kovo 1 d. įsigaliojo Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas, itin aktualu, kad bendruomeninės organizacijos įsitrauktų į šiuo metu formuojamas savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybas ir Nacionalinės bendruomeninių organizacijų tarybos veiklą, taip užtikrinant tinkamą dalyvavimą teisėkūros ir kituose procesuose. Taip pat skatiname bendruomenines organizacijas dalyvauti ir Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymo pagrindu veikiančiuose dariniuose.

Aplinkos ministerijos kancleris

Arminas Mockevičius